

volna arra, hogy azokat teljesen elvonja pedagógiai rendeltetésüktől és teljesen a kormányzó politika szolgálatába hajtja, hogy ezáltal minden kormány a románság igen számos tagjaira rávehesse a maga béklyóját.

— Ha ez a miniszteri rendelet köztudomására fog jutni a román nép legszélesebb köreinek, a legrettenetesebb megütközést fogja kelteni. Azonnal meg fogja ingatni a román népet az új kormányba vetett bizalmát és teljesen lehetetlenné fogja tenni az országos román nemzetiségi pártnak azt, hogy az új rend kifejlesztésében a kormánynak segédkezhessenek. De nemcsak a románságra nézve lesz ez a rendelkezés a legszomorubb következményekkel, hanem az általános választójogért meginduló küzdelmet is meg fogja nehezíteni; egyrészt új sovíniszta jelszavakat fog az országba és a politikai küzdelmekbe beledobni, másrészt lovat fog adni azok alá, akik az általános választójog ellen

a magyarság érdekeinek ürügye alatt, de tulajdonképen saját osztályérdekeik megvédelmezéséért felvették a küzdelmet.

Tiszának vannak a románság kebelében barátai is, akiket önző érdekek kötnek hozzá. Ezek azonnal azt fogják hirdetni, hogy a Tisza-kormány és a munkapárt nagyobb tekintettel volt a románság érdekei iránt, mint a jelenlegi kormány és legalább száz körületben, ahol a románságnak többsége, vagy nagy kisebbsége van, a következő választásokon a munkapártnak nyert ügye lesz. Ezekben a körületekben majdnem lehetetlen lesz akár nemzetiségipárti, akár kormánypárti embert megválasztani. Nyilvánvaló tehát, hogy ebben az esetben Tisza sakkhuzása teljesen sikerülni fog, azért a legmélyebb aggodalommal az új kormány életére iránt ez uton is felhívom a választójog összes barátait és magának a kormány elnökének a figyelmét arra, hogy iparkodjék, habár az utolsó pillanatokban is, elejét venni ennek a katasztrófának.

Herczeg István.

Koronatanács Jasiban.

— A román hadsereg helyzete suljos. —

Rotterdamból jelentik londoni források nyomán: A román király, aki a legutolsó offenzíva idején csapattesteknek körében a fronton tartózkodott, hirtelen visszatért Jasiba a váratlanul összehívott haditanácskozásra, amelyen a végzetesen aggasztó katonai helyzetet vitatták meg. Felmerült az a kérdés, nem volna-e a leghelyesebb a mai viszonyok között idejekorán visszavonulni, míg az ellenség nem zavarhatja a csapattestek visszavonulását és míg fenn lehet tartani az összeköttetést az orosz hadsereg zömével, semhogy céltalan és suljos áldozatok árán tovább tartsák a mostani vonalat. A haditanács abban állapodott meg, hogy a román seregnek szívós ellenállást kell kifejtenie mindaddig, míg az angol gyújtogató osztagok elvégzik pusztító munkájukat s felperzselenek mindent, hogy a románok visszavonulása után az ellenség az egész területet feldulva találja.

A Délmagyarország telefonjai

Szerkesztőség 305.
Kiadóhivatal 81.

Nem vesz a város téglagyárat

(Saját tudósítónktól.) Szeged törvényhatósági bizottsága szerdán délután 4 órakor dr. Kelemen Béla főispán elnöklésével rendkívüli közgyűlést tartott, melynek egyetlen fontos tárgya a Cserepes-sori Spiegl-féle téglagyár megvétele volt. A rendkívüli közgyűlés lefolyásáról a következő tudósításunk számol be.

Kelemen Béla főispán elnökölt. Bokor Pál helyettes-polgármester ismertette a téglagyár megvétele ügyében eddig történt intézkedéseket, amelyekről már beszámolt a *Délmagyarország*. A gyárat, amelynek még 16.000 négyzetöl kiaknázatlan földterülete van, négyzetölenként hat koronáért kínálták föl eladásra a tulajdonosok s a felszerelésekkel együtt összesen 232.000 koronába kerülne az egész gyártelep. A szakértői szemle szerint a gyártelep teljesen modern és kiváló üzlet még a mai nehéz munka és munkásviszonyok között is. A leltárérték — a békeidőbeli árakat véve alapul — 232.000 korona. Ismertette ezután Bokor a célt, amit a gyártelep szolgálna. A háború után sok új intézményt kell a városnak létesíteni, amelyek tetemesen kevesebbe kerülnének, ha a város maga szállítaná az építkezésekhez szükséges téglát és cserépanyagot. De egyúttal árszabályozó szerepet is töltené be a városi téglagyár, amely nem hagyná az árakat fölvenni. Fölolvassa a szerződés szövegét, amely több irányú engedményt tesz a városnak; így az anyagkészletek átvételénél mintegy 30—40 százalékos kedvezményt ad. A tanács javaslja, mondja ki a közgyűlés, hogy a gyártelepet megveszi s utasítsa a tanácsot a szerződés megkötésére, a készletek és gyártelep leltárszerű átvételére. A vételárat lombard kölcsönből fedezné a város, amelynek fizetését aztán a téglagyár üzemének megterhelésével költségvetésileg biztosítaná. Kéri a közgyűlést, fogadja el a tanács javaslatát.

Kiss Gyula az első fölszólaló. A közgyűlés igen fontos dologról tárgyal most — mondja — jól meg kell gondolni a határozatot. A három éves háború óvatosságra taníthatta a várost. Ilyen bizonytalan üzletbe szerinte nem szabad belemenni. Ha majd szükség lesz a városnak téglagyárra, van földje, föl tudja ő maga is építtetni a téglagyárat. Egyébként is 20—30 év előtt határozatot hozott a közgyűlés, hogy a körtöltésen belül kigödrözni nem szabad a földet. Indítványozza, vegyék le a napirendről a kérdést.

Dr. Vegman Ferenc azt látja minden városi háztartásban, hogy eddigi jövedelmeik mellett szükség van más jövedelmekre. Tehát ilyen ipari üzemek létesítése után kell nézniük. A bankok sem fognak csak betéteikből élni ezután, hanem iparvállalatokat fognak létesíteni. Csak azt kell biztosan tudni, van-e 16.000 négyyszögöl még kihasználatlan földje a gyárnak, hogy folytathatja-e üzemét. Ha igen, úgy a vétel mellett van. Jombos Imre rövid beszédben Kiss Gyula indítványához csatlakozik.

Dr. Becsey Károly hosszasan foglalkozik a gyár-vásárlás kérdésével. Nem lát egyetlen komoly indokot sem a vétel mellett. Ez a gyár kis gyár. Mért vegyen a város kisgyárat mikor csinálthat később, ha kell, egy nagyot? Ez a téglagyár a legkisebb Szegeden. Nem is modern, nincs egyetlen gépe sem. Tett-e számítást arra a város, hogy — ha majd a normális viszonyok visszatérnek — miibe fog kerülni a téglát ezenként? Ekkor majd ez a kis termelőképeségű gyár rá fog fizetni üzemére.

Bokor Pál: Nem kicsi gyár. Tíz hold földje van.

Becsey: De kicsi. Magánvállalkozásban talán kifizetődő üzlet, de a városnak az ad-

minisztráció nagyon sokba fog kerülni. Ez a vállalkozás nagyon kétértékű vállalkozás.

Bokor Pál: A szakértők ellenkezőjét mondják.

Becsey Károly arra kéri a közgyűlést ne menjen bele ilyen kétértékű üzletbe.

Tonelli Sándor szerint egyedül dr. Vegman hangoztatott helyes álláspontot a vitában. Arról kell meggyőződni, van-e elég anyag a gyártás folytatására? Minthogy van, meg kell venni a gyárat. Egyébként fejleszteni is lehet ezt az üzemet később. Bizonyos, hogy a mostani magas árak a háború után még hosszú ideig fennmaradnak. A téglagyár pedig igen fontos missziót szolgálna például a munkásházak és iparvállalatok építésénél.

Dr. Kovács József ellenzi a gyárvételt a városnak telkeket kell biztosítani, nem pedig kigödrözni a jó telkeket. Kiss Gyula indítványát pártolja. Mihalovics Dezső azt kérdi, miért akarják a tulajdonosok eladni a vállalatot, ha ilyen nagy haszonnal jár?

Dr. Cserő Ede szerint nem a telkeket kell a városnak szaporítani. Hiszen magasépítkezés mellett 500.000 ember is ellakhatna itt. De elsősorban is arra kell gondolni, hogy egyszer hazajönnek a hősök és azoknak lakás kell és a javításhoz téglát. És a városnak kötelessége támogatni a hősöket.

Tóth Ferenc: De nem téglával.

Cserő: Azzal is, mással is. A városnak minden közérdekű vállalatot meg kellene vásárolnia. A villanytelepet és a villamost is. A tanács javaslatát fogadja el.

Bokor Pál ezután sorrendben válaszol a fölszólalásokra. Kiss Gyula azt mondta, elvöl ellene van minden telekvételnek. Nos, ez az elvi meggyőződése nagyon újkeletű lehet, mert ő emlékszik rá, hogy már Kiss Gyula is adott el telket a városnak. Válaszol ezután Becsey fölszólalására, amelyet pontról-pont-ra cáfolni igyekszik.

Kiss Gyula ismételt fölszólalása után elnök szavazásra tette föl a kérdést, aminek során 26 szóval 19 ellen a közgyűlés Kiss Gyula indítványa mellett foglalt állást.

Egyhangulag hozzájárult még a közgyűlés a kórházi alkalmazottak ruhabeszerezési segélye tárgyában tett tanácsi előterjesztéshez.

Orosz lap fegyverszünetet javasol a bekekötésig.

Kopenhága, augusztus 8. A Delo Naroda írja: Minden fronton meg kell szüntetni az ellenségeskedést, hogy Nemtország és Anglia megállapíthassa háborús céljait. Akkor rövidesen megtudhatjuk, hogy mi a két hadviselő csoport helyzete.

Amerikaiak a stockholmi konferencia ellen.

Stockholm, augusztus 8. Newyorkból jelentik: Gomperz, az amerikai munkásszövetség elnöke, nyilatkozatot tesz közzé, amelyben kifejti, hogy nézete szerint a munkásképviselek nemzetközi konferenciája nem helyénvaló, sőt ártalmas volna.

A kancellár a békéről.

Berlin, augusztus 8. Michaelis kancellár a hesseni nagynémet gyűlésről küldött üdvözlő táviratra a következő választ küldte: „Szentül hiszem, hogy a mostani hadihelyzet olyan békéhez fog bennünket vezetni, amely a német nép életfeltételeit úgy a szárazföldön, mint a tengereken is hosszú időre biztosítani fogja.”